

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ЕКСКУРСІЙ В ПРИРОДУ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ВИХОВАННІ ШКОЛЯРІВ

Екологічна освіта – безперервний процес навчання, самоосвіти, накопичення досвіду і розвитку особистості, спрямований на формування ціннісних орієнтацій, норм поведінки і отримання спеціальних знань з охорони навколишнього природного середовища та природокористування, реалізованих в екологічно грамотній діяльності [6,143-146].

Екологія протягом всього часу існування зазнала бурхливий розвиток, у міру якого з приватної біологічної дисципліни вона перетворилася на всеосяжну, що включає питання, як більшості природничих наук, так і багатьох гуманітарних таких як – географія, біологія та ін. [4,с.136-138]. Надзвичайно високий рівень міждисциплінарності ускладнює розуміння екології без володіння знаннями різноманітних наук. Крім того, міждисциплінарність означає, що існує безліч питань, які знаходяться на стику наук і недостатньо розглянуті кожна з них. Тому екологічна освіта вимагає узгодження викладанні різних навчальних дисциплін, введення в них відповідних розділів, необхідних для розуміння екологічних проблем, і в той же час розробки ряду спеціальних курсів для вивчення і практичного освоєння міждисциплінарних питань [2,с.17-20].

В даний час перед системою екологічної освіти стоїть завдання забезпечити можливість отримання безперервної освіти, тобто освіти протягом усього життя.

Екологічна освіта – надпредметний напрямок зміни загальної середньої освіти, спрямований на вирішення сучасних соціально-екологічних проблем, що створює умови для самореалізації та розвитку особистості в соціоприродному середовищі, що швидко змінюється, мета екологічної освіти визначається як навчання молоді управлінню якістю життя, усвідомлення об'єктивно існуючих екологічних можливостей і обмежень

економічного розвитку і необхідності адаптації до них. Завданнями екологічного освіти є: формування надпредметних знань, умінь, навичок і способів діяльності на основі розуміння основних законів екології та концепції сталого розвитку; створення умов для усвідомленої мотивації навчально-дослідницької та соціально-значимої діяльності, спрямованої на поліпшення стану навколишнього середовища і підвищення якості життя [8,с.96-100].

Таким чином, основна мета освіти в умовах становлення інформаційного суспільства – не тільки зберегти, але і посилити «людське в людині», забезпечити повноцінний розвиток особистості, яке може виражатися в екскурсійній діяльності.

Екскурсії – один з видів занять і основна форма організації роботи з екологічного виховання, одна з трудомістких і складних форм навчання. Проводяться екскурсії, як позашкільною програмою, так і для закріплення отриманого матеріалу на уроках. Це свого роду заняття під відкритим небом [1,с.44-47; 5,с.6-10].

На екскурсіях діти знайомляться з ґрунтами, гірськими породами, корисними копалинами, гідрологічними об'єктами, рослинами, тваринами та умовами їх проживання, а це сприяє утворенню первинних уявлень про взаємозв'язки в природі [3,с.110-113; 7,с.208-211].

Екскурсії сприяють розвитку спостережливості, виникненню інтересу до природи. У процесі екскурсій закладається фундамент конкретних уявлень про природу свого рідного краю. Діти знайомляться з усім багатством її фарб, звуків, запахів, форм у розвитку і зміні. Пізнання природного оточення починається чуттєвим шляхом, за допомогою зору, слуху, дотику, нюху. Чим більше органів чуття беруть участь в такому пізнанні, тим більше ознак і властивостей виділяє дитина в досліджуваному об'єкті, явищі, а отже, багатше стають його уявлення.

Екскурсії в природу сприяють формуванню моральних якостей. Виховне значення екскурсій – навчити дітей бачити і розуміти красу

природи, насолоджуватися нею, передавати свої враження в різних видах художньої діяльності.

Список використаних джерел

1. Даценко Л.М., Зав'ялова Т.В., Непша О.В., Самек Ю.І. Місце екскурсій і походів у вивченні корисних копалин в шкільному кірсі географії. *Географія та екологія: наука і освіта*. Умань: СПД Сочинський. 2008. С. 44-47.
2. Іванова В.М., Непша О.В. Види міжпредметних зв'язків в шкільному курсі географії. *Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи*. Переяслав-Хмельницький. 2018. Вип. 18. С.17-20.
3. Іванова В.М., Непша О.В., Сапун Т.О. Елементи геології в шкільних курсах природознавства і географії. *Особистісно-професійний розвиток вчителя в умовах реалізації Концепції Нової української школи*. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2018. С.110-113.
4. Зав'ялова Т.В., Непша О.В., Прохорова Л.А. Екологічна освіта в міжпредметних зв'язках географії і біології. *Екологічна стратегія майбутнього: досвід і новації*. Умань: Видавець «Сочинський М.М.». 2017. С.136-138.
5. Непша О.В., Яровой Д.В. Особливості організації та проведення географічних екскурсій. *Актуальные научные исследования в современном мире*. Сб. научных трудов. Переяслав-Хмельницкий, 2017. Вип. 7(27), ч. 1. С. 6-10.
6. Прохорова Л.А., Зав'ялова Т.В., Непша О.В. Екологічна освіта та виховання молоді як основа екологічної культури суспільства. *Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору*. Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького. 2018. С.143-146.
7. Прохорова Л.А., Зав'ялова Т.В., Непша О.В. Деякі прийоми та методи вивчення мінеральних ресурсів в школі. *Особистісно-професійний розвиток вчителя в умовах реалізації Концепції Нової української школи*. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2018. С.208-211.

8. Прохорова Л.А., Зав'ялова Т.В., Непша О.В. Готовність майбутніх вчителів географії до екологічного виховання учнівської молоді у сучасній загальноосвітній школі. *Екологія – філософія існування людства: зб. наук. Праць*. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт». 2018. С.96-100.